

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА»

КОРОЛЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ 2010

*«Наукова діяльність як стратегічний напрямок
розвитку бібліотек регіону»*

Матеріали XIII науково-практичної конференції
7 – 8 жовтня 2010 р.

Харків 2011

30. Шоломова, С. Б. Из истории формирования фондов Харьковский общественной библиотеки (1886 – 1916): историко-книговед. этюды. Вып. 1. – 2-е изд. доп. – Харьков : Б. и., 2009. – 235 с.

31. Шоломова, С. Б. Из истории формирования фондов Харьковской общественной библиотеки (1886 – 1916): историко-книговедч. этюды. Вып. 2. – Харьков: Б. и., 2009. – 159 с.

32. Шоломова, С. Б. Из истории формирования фондов Харьковской общественной библиотеки (1886 – 1916): историко-книговедч. этюды. Вып. 3. – Харьков: Б. и., 2009. – 232 с.

33. Шоломова, С. Б. Из истории формирования фондов Харьковской общественной библиотеки (1886 – 1916): историко-книговедч. этюды. Вып. 4. – Харьков: Б. и., 2009. – 249 с.

34. Шоломова, С. Б. Книги Г. П. Данилевського та особиста бібліотека письменника у фонді ХДНБ ім. В. Г. Короленка // Документально-інформаційні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка: зб. наук. ст. – Х., 1996. – Вип. 2. – С. 73–80.

35. Шоломова, С. Б. Л. Б. Хавкина и Харьковская общественная библиотека // Книга. Исследования и материалы. – М., 1985. – Сб. 51. – С. 156–158.

36. Шоломова, С. Б. Новое о деятельности И. П. Баллина на Украине : [об одном из учредителей и фондообразователей Харьк. обществ. б-ки] // Книга. Исследования и материалы. – М., 1984. – Сб. 49. – С. 179–183.

І. В. Киричок

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ВЕКТОР У ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

*(до 90-річчя Наукової бібліотеки Харківського національного
медичного університету)*

2010 рік – ювілейний для Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету: НБ ХНМУ виповнилося 90 років. Бібліотека має багату історію, пов'язану з відкриттям у 1805 р. Харківського імператорського університету з чотирма факультетами, у тому числі медичним. Як самостійний підрозділ бібліотека була заснована у 1920 р., коли медичний факультет університету був реорганізований в Харківську медичну академію, згодом Харківський медичний інститут

(1921), а потім Харківський державний медичний університет (1994), який у 2007 році отримав статус національного. За майже віковий період бібліотека пройшла всі етапи становлення від кафедральної бібліотеки медичного факультету Харківського імператорського університету, а раніше книжкової лавки, організованої з ініціативи студентів цього факультету, до інформаційно-бібліотечного центру з розвинутою структурою і системою диференційного обслуговування всіх категорій користувачів, електронними каталогами і фондом, залами електронної інформації для студентів і науковців з безлімітним доступом до Інтернет з використанням технологій Wi-Fi.

Серед різноманітних напрямків діяльності бібліотеки науково-дослідна робота займає особливе місце. Науковий аналіз дозволяє визначити пріоритетні напрямки наступних наукових досліджень з метою підвищення ефективності роботи бібліотеки. У центрі наукових досліджень фахівців Наукової бібліотеки ХНМУ знаходяться концептуалізація і визначення нових напрямків роботи, розробка яких ґрунтується на створенні інтелектуальних баз даних (БД) та знань, удосконаленні технологій управління знаннями, нових комунікативних можливостях і потребах колективного співробітництва. Бібліотеки вбудовуються у сферу інтелектуальної економіки, створюють інфраструктуру для стимулювання активності середовища, де відбувається народження інтелектуальних цінностей, їх активне та ефективне використання.

Отже, у науково-дослідній роботі бібліотеки можна виділити такі напрямки: історія розвитку бібліотеки, формування фондів, дослідження цінних та рідкісних видань; впровадження інноваційних технологій; розвиток, створення, аналітико-синтетична обробка інформаційних ресурсів, БД, електронного фонду; оптимізація обслуговування користувачів (вивчення можливостей доступу до електронної інформації, розробка алгоритму інформаційного пошуку тощо); місце і роль бібліотеки у навчально-виховному та науково-дослідному процесах університету; корпоративна каталогізація медичних бібліотек; становлення молодих фахівців, робота з кадрами у бібліотеці; впровадження менеджменту і маркетингу у діяльність бібліотеки.

Одним з провідних напрямків наукових досліджень кожної бібліотеки є вивчення її розвитку та історії формування фондів. Директором бібліотеки І. П. Івановою зібрано цінний науковий матеріал з історії книгозбірні, опрацьовано першоджерела, які яскраво відображають етапи розвитку університету і бібліотеки, починаючи з 1805 року. Вперше

була відтворена хронологія змін у керівництві бібліотеки, знайдено факти біографій керівників, які були причетні до створення бібліотеки в стінах медичного університету. Це дало змогу реально представити діяльність бібліотеки на різних історичних етапах, розкрити динаміку формування фондів, показати удосконалення форм і методів обслуговування, висвітлити внесок професорсько-викладацького складу та співробітників бібліотеки у її розвиток. Підготовлений матеріал знайшов відображення у її статтях "Библиотека Харьковского государственного медицинского университета: вчера, сегодня, завтра" [1], "Минуле та сьогодення бібліотеки Харківського державного медичного університету" [2], "Шлях в 90 років: від "книжкової лавки" до електронної бібліотеки" [3] та ін. Результати цих досліджень допомогли в організації експозицій і фондів музею університету. До 200-річчя університету у 2005 р. було підготовлене ювілейне видання "Історія Харківського державного медичного університету. 200 років" [4], до редакційної колегії якого увійшла І. Ш. Іванова.

Співробітники НБ ХНМУ досліджують історію формування фонду, особливо унікальних колекцій, уточнюють джерела надходження та попередніх власників, здійснюють розшифровку та опис печаток і штампів, екслібрисів і маргіналій, вивчають архівні документи, життєвий та творчий шлях відомих вчених-медиків. Ця робота лежить в основі публікацій І. Ш. Іванової "Епидемиолог на всю жизнь: Черненко Владимир Дмитриевич. Ректор Харьковского медицинского института 1975 – 1986 гг." [5], "Лашенков Павло Миколайович [Відомий гігієніст, бактеріолог та санітарний лікар]" [6], "Николай Сергеевич и Николай Николаевич Бокариусы – книголюбь" [7], Т. В. Костюкевич "Гортаючи сторінки..." (про рукописи, стародруки та колекції видатних вчених, дарованих бібліотеці у різні роки) [8], "Скарбниця бібліотеки: унікальні колекції у фонді" тощо.

Організація формування фондів, їх збереження та упорядкування є одним з важливих напрямків у діяльності бібліотеки. Згідно з "Програмою збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000 – 2005 роки" Кабінету Міністрів України співробітник бібліотеки Т. В. Беякова як здобувач Харківської державної академії культури (ХДАК) розпочала фондознавчі дослідження. Вона досліджувала питання розподіленого фонду медичних бібліотек, обґрунтування стратегії подальшого формування фондів наукової літератури в медичних бібліотеках. Наслідками дослідження є публікації: «Интегрированный фонд медицинских библиотек Харьков-

ского региона» [9], «Понятие «распределенный библиотечный фонд» в библиотечном фондоведении» [10], «Областные научные медицинские библиотеки Украины: интеграция ресурсов и технологий» [11], «Информационная безопасность фондов библиотек. Документы по биоэтике в фондах медицинских библиотек Украины» [12] тощо.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій у 90-х роках ХХ ст. зумовив інноваційні перетворення в усіх сферах людської діяльності, зокрема створив новий вектор у діяльності бібліотек. Отже, протягом останніх 10 – 12 років НБ ХНМУ отримала новий напрямок наукових досліджень.

Можливість користуватися сучасними інформаційними технологіями суттєво впливає на одержання якісної вищої освіти. Тому створення медичних інформаційних ресурсів представляє не тільки теоретичний, але і практичний інтерес як частина процесу інформування студента-медика, науковця або лікаря-практика. Пошук та глибока аналітико-синтетична обробка документальних потоків з використанням інноваційних методів роботи дає можливість ефективно використовувати сучасні інформаційні технології у науково-дослідній роботі, відкриває перспективи підвищення ефективності інформаційного та довідково-бібліографічного забезпечення фахівців-медиків, що значно полегшує пошук наукової інформації.

З впровадженням у практику роботи комп'ютерних технологій у 1991 р. фахівці бібліотеки розпочали вивчати і досліджувати процеси створення власних інформаційних ресурсів, розвиток та використання мережевих технологій, забезпечення доступу до власних та світових інформаційних ресурсів, а також пошуку ефективних методів обслуговування користувачів.

Здобувач Харківської державної академії культури Т. Г. Жулід наприкінці 90-х років ХХ ст. розпочала працювати над проблемою забезпечення науково-дослідних робіт шляхом створення електронних проблемно-орієнтованих бібліографічних БД в результаті аналітико-синтетичної обробки інформаційного масиву, які в комплексі відображали сучасний стан наукових досліджень. У своїх публікаціях вона визначила специфіку організації проблемно-орієнтованих бібліографічних БД та перспективні напрямки їхнього розвитку, запропонувала оригінальну структуру автоматизованої інформаційної системи в Інтернет "Антиамілоїдна терапія при хворобах старіння і деменції" з метою оптимізації процесу інформаційного забезпечення наукової, практичної і навчальної

діяльності у сфері охорони здоров'я, формування галузевих наукових інформаційних ресурсів та подання їх у Інтернет. Цей досвід викладено у таких матеріалах: "Проблемно-ориентированные библиографические БД: вопросы создания и использования" [13], "Научово-інформаційні аспекти створення проблемно-орієнтованої автоматизованої ББД "Хвороба Альцгеймера" [14], "Формування системи науково-медичної інформації у телекомунікаційному просторі" [15] та ін.

Відбуваються еволюційні зміни ролі університетських бібліотек. До традиційних функцій із забезпечення навчального процесу, збереження і примноження фондів додаються функції науково-інформаційних центрів, що надають доступ до національних та світових інформаційних мереж і банків даних. Так, у 1999 р. НБ ХНМУ підключено до мережі Інтернет. Співробітники бібліотеки вивчають можливості глобальної мережі, досліджують електронні ресурси, медичні та інші БД. Виходять статті: "Застосування сучасних інформаційно-бібліотечних технологій в бібліотеках медичного профілю як один із аспектів спільного використання ресурсів" [16], "Особливості інформаційного забезпечення наукових досліджень в медичній галузі" [17], "Особенности поиска медицинской информации в интернете" [18], "Шляхи вирішення проблем доступу до інформації в науковій бібліотеці медичного університету" [19], "Навигация в информационном пространстве научной библиотеки университета" [20].

Змінюються традиційні внутрішньобібліотечні технології, форми і методи інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів. Ці питання викладено у таких публікаціях: "Оптимизация информационно-библиотечного обеспечения обучения англоязычных студентов-медиков" [21], "Досвід бібліотек з питань впровадження інновацій у бібліотечно-інформаційне забезпечення наукового та навчально-виховного процесів в університеті" [22], "Екологічне виховання і освіта в медичному університеті" [23], "Использование Интернет-ресурсов по медицине в библиотеках" [24].

Наукова бібліотека ХНМУ постійно працює над методологією взаємодії з користувачами, впроваджуючи організаційно-технічні нововведення, адже це дозволяє здійснювати перехід на якісно новий рівень їхнього інформаційного забезпечення. За рахунок стрімкого розвитку інформаційних технологій набуває важливого значення підвищення інформаційної культури користувачів НБ ХНМУ, особливо молодих науковців університету. З метою бібліографічного та інформаційного

забезпечення читацького попиту в бібліотеці організовуються різні заходи: індивідуальні консультації з використання ДБА, групові заняття із студентами в основному молодших курсів щодо набуття комп'ютерної грамотності та навичок роботи з мережевими технологіями; з 2006 р. запроваджено масовий захід з інформаційного обслуговування окремих категорій користувачів – семінари молодих вчених. Досвід цієї роботи викладено у таких публікаціях: "Обеспечение библиотеками информационного сопровождения научно-исследовательской деятельности университета" [25], "С чего начать? или Что предлагает Научная библиотека ХНМУ для поиска информации" [26], "Библиотечно-информационное сопровождение научно-исследовательской деятельности молодых ученых-медиков" [27] та "Семінари молодих вчених як захід з бібліотечно-інформаційного супроводження наукової роботи" [28] та ін.

Діяльність бібліотек останніх років довела, що вони гармонійно вписалися в інформаційне суспільство, знайшли свою нішу, активно формують гібридні фонди, тобто документи на паперових та електронних носіях. Для НБ ХНМУ створення власних інформаційних ресурсів, розвиток та використання мережових технологій, забезпечення доступу кожного користувача до власних та світових інформаційних ресурсів є пріоритетним напрямком сьогодення. Свій досвід фахівці бібліотеки представили у доповідях та наукових статтях, зокрема: "Роль библиотеки вуза в создании электронных информационных ресурсов" та "Створення електронних інформаційних продуктів – актуальне завдання сучасної бібліотеки" [29], "Проблеми формування регіональних документних ресурсів з медицини" [30], "Медицинские библиотеки Украины: интеграция ресурсов и технологий" [31], "Библиографическая справка в современных информационных условиях" [32] тощо.

Фундаментального значення набуває переосмислення підходів до системи освіти, створення високоякісного і високотехнологічного інформаційно-освітнього середовища, а отже й місця і ролі університетської бібліотеки, яка взяла на себе інформаційне забезпечення процесів освіти і науки. Ці питання висвітлені в публікаціях: "Научная библиотека – информационный центр в инфраструктуре медицинского университета" [33], "Бібліотека університету: від «книгосховища» – до центру доступу до знань" [34].

З впровадженням телекомунікаційних технологій стало можливим об'єднання бібліотек для корпоративної каталогізації. З 2009 р. наша бібліотека є учасником зведеного електронного каталогу медичних

бібліотек України, що створюється під керівництвом Національної наукової медичної бібліотеки України. Становлення, розвиток, лінгвістичне забезпечення та можливості взаємодії у корпорації найшли відображення у таких роботах: "Модель корпоративного проекту по формуванню сводного електронного каталога: из опыта медицинских библиотек Украины" [35] та "Тезаурус MeSH як основа лінгвістичного забезпечення АБІС медичних бібліотек" [36], "Распределённые фонды и сводный электронный каталог медицинских библиотек Украины" [37].

Нові ідеї і проекти, які можуть результативно реалізовуватися в спільній діяльності досвідчених і молодих фахівців, необхідні для розвитку будь-якої бібліотеки. Знання традицій, професійний досвід старших колег дозволяють віднайти нове, нетрадиційне, а енергія, мобільність, адаптованість до вимог сучасного життя, вільне володіння телекомунікаційними технологіями молодих спеціалістів дозволяють втілювати інновації. Отже, кадровий потенціал – один із факторів визначення ефективності діяльності бібліотеки. Ці питання знайшли відображення у доповіді "Досвід становлення молодого фахівця в науковій бібліотеці ХНМУ" [38].

Зміни в системі економічних відносин вимагають нових підходів до взаємодії бібліотеки і користувача, не обмежуючи при цьому основних положень принципів діяльності бібліотек, проголошених ЮНЕСКО. У практику бібліотечної діяльності активно впроваджуються маркетингові технології. Це дозволяє бібліотекам успішно здійснювати комунікаційну політику, маркетингове планування і контроль, аналіз ринку бібліотечно-інформаційної продукції і послуг. Так, 2007 р. з метою вивчення інтересів та потреб користувачів бібліотеки проведено анкетування, за результатами якого Т. Б. Павленко опублікувала статтю "Что думают наши пользователи о современном информационном сервисе библиотеки" [39]. Сьогодні триває вивчення побажань та очікувань наших читачів для задоволення освітніх та професійних потреб, оновлення і розширення асортименту послуг та сервісів некомерційного та комерційного характеру, визначення власної культурної, освітньої та наукової місії бібліотеки.

У 2009 р. співробітниками бібліотеки була проведена велика робота з підготовки видання університету "Навчальна та наукова література – фундамент якісної освіти: анотований покажчик видань ХНМУ за 2005 – 2009 рр." (майже 370 джерел) [40]. У 2010 р. до ювілейної конференції бібліотеки підготовлено збірку наукових робіт та доповідей [41].

Отже, проблематика наукових досліджень відповідає проблемам практики. Підсумками цих досліджень є наукові статті, методичні матеріали, доповіді на конференціях, семінарах, "круглих столах" тощо. Таким чином, тільки за останнє десятиріччя співробітниками бібліотеки було опубліковано 65 матеріалів, у тому числі 43 доповіді, 19 наукових статей та 3 бібліографічні покажчики до ювілеїв співробітників ХНМУ. Список публікацій (87 позицій) міститься на сайті університету (<http://knmu.kharkov.ua>) у розділі "Наукова бібліотека", деякі представлені повними текстами.

Останнім часом бібліотека продовжує працювати над науково-прикладними проектами, пов'язаними з моніторингом і створенням електронних інформресурсів, оптимізацією управління бібліотечними фондами і читацькими потоками, маркетингом інформаційно-бібліотечних послуг.

Таким чином, університетська бібліотека спроможна не тільки виконувати інформаційно-бібліотечне забезпечення навчального та наукового процесів, а й здійснювати науково-дослідну роботу широкого спектру, що є складовою багатогранної діяльності вузу, пропонуючи нові напрямки наукових досліджень і творчих пошуків.

Література

1. Иванова, И. Ш. Библиотека Харьковского государственного медицинского университета: вчера, сегодня, завтра // Медицина сегодня и завтра. – 1999. – № 1. – С. 111–113.
2. Иванова, И. Ш. Минувле та сьогодення бібліотеки Харківського державного медичного університету // Актуальні питання розвитку бібліотечної справи : матеріали наук.-практ. конф., 5 – 6 жовт. 2000 р. м. Київ. – К., 2000. – С.109–114.
3. Иванова, И. Ш. Шлях в 90 років: від «книжкової лавки» до електронної бібліотеки : [довідь] // Матеріали Ювілейної конференції, присвяч. 90-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету, 27 жовтня 2010 року. – Х., 2010. – С. 8–14.
4. Історія Харківського державного медичного університету. 200 років / за ред. А. Я. Циганенка. – Х. : Контраст, 2005. – 752 с.
5. Перцева, Ж. Н. Епидемиолог на всю жизнь: Черненко Владимир Дмитриевич. Ректор Харьковского медицинского института 1975 – 1986 гг. Ж. Н. Перцева, И. Ш. Иванова // Служению отечеству и долгу : очерки о

жизни и деятельности ректоров Харьковских вузов (1805 – 2004 гг.) / под ред. В. И. Астаховой. – Харьков, 2004. – С. 203–205.

6. Иванова, І. Ш. Лашенков Павло Миколайович: [відомий гігієніст, бактеріолог та санітар. лікар] / І. Ш. Иванова, З. П. Петрова // Вчені Харківського державного медичного університету / за ред. А. Я. Циганенка. – Х., 2005. – С. 438–439.

7. Иванова, И. Ш. Николай Сергеевич и Николай Николаевич Бокариусы – книголюбы / И. Ш. Иванова, Т. В. Костюкевич, Т. А. Хицун // Бокариусовські читання. Впровадження сучасних наукових досягнень в судову експертизу : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяч. 140-річчю з дня народж. заслуж. проф. М. С. Бокариуса та 110-річчю з дня народж. проф. М. М. Бокариуса (м. Харків, 10 – 11 верес. 2009 р.). – Х., 2009. – С. 40–42.

8. Костюкевич, Т. В. Гортаючи сторінки... // Медичний університет. – 2008. – № 14/15. – 25 червня.

9. Белякова, Т. В. Интегрированный фонд медицинских библиотек Харьковского региона // Библиотечное дело – 2000: проблемы формирования открытого информационного общества : материалы междунар. науч. конф., апрель 2000 г., Москва. – М., 2000.

10. Белякова, Т. В. Понятие “распределенный библиотечный фонд” в библиотечном фондировании // Библиотечное дело – 2001 : Российские библиотеки в мировом информационном и интеллектуальном пространстве : тез. докл. шестой междунар. науч. конф., Москва. – М., 2001. – С. 157–159.

11. Белякова, Т. В. Областные научные медицинские библиотеки Украины: интеграция ресурсов и технологий : [доклад] // Библиотечное дело – 2009: традиции и инновации развития в информационном обществе : материалы XIV междунар. науч. конф. (Москва, 29 – 30 апр. 2009 г.). – М., 2009. – Ч. 1. – С. 48–51.

12. Белякова, Т. В. Информационная безопасность фондов библиотек. Документы по биоэтике в фондах медицинских библиотек Украины : [доклад] // Скворцовские чтения. Библиотечное дело – 2010: Интеграция в мировое образовательное пространство : XV Междунар. науч. конф., 26 – 30 апр. 2010 г., Москва. – М., 2010.

13. Жулид, Т. Г. Проблемно-ориентированные библиографические БД: вопросы создания и использования / Т. Г. Жулид, И. Ш. Иванова //

Материалы 6-й Междунар. конф. "Крым – 1999" г. Судак, АРК. – М., 1999. – Т. 1. – С. 166–168.

14. Жулід, Т. Науково-інформаційні аспекти створення проблемно-орієнтованої автоматизованої ББД "Хвороба Альцгеймера" // Бібліотеч. вісн. – 2000. – № 1. – С. 22–24.

15. Жулід, Т. Г. Формування системи науково-медичної інформації у телекомунікаційному просторі // Вісник Харківської держаної академії культури : зб. наук. пр. – Х., 2000. – С. 91–97.

16. Іванова, І. Ш. Застосування сучасних інформаційно-бібліотечних технологій в бібліотеках медичного профілю як один із аспектів спільного використання ресурсів // Створення корпоративної системи інформаційних ресурсів галузі: шляхи взаємодії : міжнар. наук.-практ. конф. – Харків, 4 – 6 червня 2003 р. – [Матеріали не видані].

17. Киричок, І. В. Особливості інформаційного забезпечення наукових досліджень в медичній галузі // Інноваційні процеси в питаннях створення і використання медичних бібліотечно-інформаційних ресурсів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12 – 13 жовт. 2004 р. – Х., 2005. – С. 59–61.

18. Киричок, І. В. Особенности поиска медицинской информации в интернете // Медицина сегодня и завтра. – 2005. – № 2. – С. 157–160; 2006. – № 1. – С. 135–146.

19. Іванова, І. Ш. Шляхи вирішення проблем доступу до інформації в науковій бібліотеці медичного університету / І. Ш. Іванова, І. В. Киричок // Інформаційно-культурна складова освіти: основні проблеми та перспективи у формуванні особистості : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 23 – 24 листоп. 2006 р. [ХНТУСГ ім. П. Василенка]. – Х., 2006. – С. 235–239.

20. Киричок, І. Навигация в информационном пространстве научной библиотеки университета / И. Киричок, Т. Павленко // Бібліотеч. форум України. – 2008. – № 2. – С. 20–22.

21. Іванова, І. Ш. Оптимизация информационно-библиотечного обеспечения обучения англоязычных студентов-медиков // 10-я юбилейная Международная Конференция «Крым 2003» Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества. Тема 2003 года : Библиотека и доступность информации в современном

мире: электронные ресурсы науке, культуре и образованию : тр. конф., Судак, АРК, Украина, 7 – 15 июня 2003 г. – М., 2003. – Т. 3. – С. 928–930.

22. Иванова, І. Ш. Досвід бібліотек з питань впровадження інновацій у бібліотечно-інформаційне забезпечення наукового та навчально-виховного процесів в університеті // Наукові медичні бібліотеки – пріоритети розвитку і перспективи : матеріали наук.-практ. конф., Київ, 8 – 9 листоп. 2005 р. – К., 2006. – С. 64–69.

23. Иванова, І. Ш. Екологічне виховання і освіта в медичному університеті // Медичні бібліотеки України на шляху до суспільства знань : матеріали наук.-практ. конф., Львів, 15 – 17 трав. 2007 р. – К., 2007. – С. 70–73.

24. Киричок, І. Использование Интернет-ресурсов по медицине в библиотеках // Бібліотеч. форум України. – 2007. – № 2. – С. 9–10.

25. Киричок, І. Обеспечение библиотеками информационного сопровождения научно-исследовательской деятельности университета // Бібліотеч. форум України. – 2007. – № 4. – С. 33–35.

26. Киричок, І. В. С чего начать? или Что предлагает Научная библиотека ХНМУ для поиска информации / І. В. Киричок, Т. Б. Павленко // Медицина сегодня и завтра. – 2008. – № 3. – С. 165–167.

27. Киричок, І. Библиотечно-информационное сопровождение научно-исследовательской деятельности молодых ученых-медиков / І. Киричок // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 2. – С. 15–18.

28. Киричок, І. В. Семінари молодих вчених як захід з бібліотечно-інформаційного супроводження наукової роботи : [доповідь] // Стан та перспективи розвитку системи науково-інформаційного забезпечення медичної галузі України : міжнар. наук.-практ. конф., 19 – 20 трав. 2010 р., м. Одеса. – [Матеріали будуть видані в 2011 р.].

29. Жулід, Т. Створення електронних інформаційних продуктів – актуальне завдання сучасної бібліотеки // Проблеми інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів регіону : регіон. наук.-практ. конф., 25 – 26 жовт. 2000 р., ЦНБ ХНУ, м. Харків.

30. Белякова, Т. В. Проблеми формування регіональних документних ресурсів з медицини // Харківський регіон: пошук стратегії оптимального розвитку : матеріали наук.-практ. конф., 19 жовт. 2005 р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Х., 2006. – С. 150–153.

31. Белякова, Т. В. Медицинские библиотеки Украины: интеграция ресурсов и технологий // Каталоги та інформаційний пошук : матеріали наук.-практ. семінару у межах секції МОН України з обробки документів та ведення довідк. апарату, 27 листоп. 2009 р. – Х., 2010 р. – С. 63–67.

32. Кравченко, С. А. Библиографическая справка в современных информационных условиях // Сучасні інформаційно-бібліотечні технології як складова реформування навчального процесу : матеріали XV наук.-практ. конф. (до 50-річчя заснування б-ки УІПА), 15 квіт. 2008 р. – Х., 2008. – С. 124–128.

33. Иванова, И. Научная библиотека – информационный центр в инфраструктуре медицинского университета // Библиотеки Украины в Крыму – 2006 : зб. доп. і виступів науковців і фахівців України на Міжнар. конф. «Крим – 2006», черв. 2006 р. м. Судак, АРК. – К., 2006. – С. 45–49.

34. Павленко, Т. Бібліотека університету: від «книгосховища» – до центру доступу до знань // Короленківські читання 2008 : матеріали регіон. наук.-практ. конф., Харків, 8 жовт. 2008 р. – Х., 2008. – С. 37–42.

35. Павленко, Т. Б. Модель корпоративного проекту по формулюванню сводного електронного каталога: из опыта медицинских библиотек Украины // Каталоги та інформаційний пошук : матеріали наук.-практ. семінару у межах секції МОН України з обробки документів та ведення довідкового апарату, 27 листопада 2009 р. – Х., 2010. – С. 88–98.

36. Павленко, Т. Б. Тезаурус MeSH як основа лінгвістичного забезпечення АБІС медичних бібліотек : [доповідь] // Лінгвістичне забезпечення електронного каталогу в АБІС ІРБІС : матеріали «круглого столу», Харків, 13 квіт. 2010 р. / УІПА. – Х., 2010. – С. 36–50.

37. Белякова, Т. В. Распределённые фонды и сводный электронный каталог медицинских библиотек Украины : [доповідь] // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25 – 27 травня 2010 року. – К., 2010. – С. 46–48.

38. Шулика, О. Н. Опыт становления молодого специалиста-библиографа научной библиотеки медицинского университета : [доповідь] // «Короленківські читання 2009» : матеріали XII всеукр. наук.-практ., конф. 7 – 8 жовтня 2009 р. – Х., 2009. – С. 101–106.

39. Павленко, Т. Б. Что думают наши пользователи о современном информационном сервисе библиотеки // Г. С. Сковорода та проблеми формування особистості : матеріали наук.-практ. конф. в межах Великого проекту «Григорій Сковорода – 300». Харків, 18 – 19 жовт. 2007 р. / ХНТУСГ ім. П. Василенка. – Х., 2007. – С. 346–353.

40. Навчальна та наукова література – фундамент якісної освіти : анот. покажч. видань ХНМУ за 2005 – 2009 роки. – Х. : ХНМУ, 2010. – 144 с.

41. Матеріали Ювілейної конференції, присвяч. 90-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету, м. Харків, 27 жовтня 2010 року. – Х. : ХНМУ, 2010. – 52 с.

Т. Б. Бахмет

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА ім. К. С. СТАНІСЛАВСЬКОГО: ШЛЯХ ВІД МАСОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ДО НАУКОВОЇ

Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К. Станіславського, відкрита в 1955 р., сьогодні є інформаційним та культурно-освітнім закладом у структурі масових бібліотек міста. З 1955 р. бібліотека розвивалася з оглядом на виклики та необхідності суспільства, яке потребувало якісного фахового обслуговування спеціаліста-митця: згодом до МСМТБ ім. К. Станіславського прийшли читачі-студенти й учні шкіл мистецтв, яким була потрібна література для навчання. З того часу бібліотека автоматично включилася у навчально-виховний процес, здійснюючи його бібліотечний та інформаційно-бібліографічний супровід.

В. М. Айзенштадт, який був ініціатором створення бібліотеки, займався науковою діяльністю, підсвідомо будував книгозбірню саме як науковий заклад. Його погляди й уподобання мали вплив на якісний склад спеціалізованого фонду, до якого відбиралися видання з мистецтв – музики, театру, образотворчого мистецтва – і у більшості мали або науковий, або науково-популярний характер.

Наукова діяльність є важливою ланкою не тільки в загальному процесі розвитку бібліотеки як наукового закладу, а й фактором розвитку вищої мистецької освіти в Харкові. Сьогодні МСМТБ користуються не